

«Den Ville Hinside»

-om danseforestillingen Island Express av De Naive på Stavanger Kunstmuseum 17.09.20

Anmeldt av Brynjar Åbel Bandlien

De Naive er et samarbeid mellom de norske dansekunstnerne Harald Beharie, Julie Moviken og Charlott Utzig.

Foto: Marie von Krogh.

En av mine første erfaringer med kunst og kultur i Stavanger etter å ha flyttet hit, tok meg på en gåtur halvveis rundt Mosvatnet i finfint høstvær med lav sol på de røde, gule og oransje trærne.

I fjor høst var jeg nemlig vitne til den bemerkelsesverdige forestillingsopplevelsen Island Express av og med De Naive under Kapittelfestivalen ved Stavanger Kunstmuseum.

De Naive er et samarbeid mellom de norske dansekunstnerne Harald Beharie, Julie Moviken og Charlott

Utzig. Nå er det ikke noe nytt at dansekunstnere har funnet veien inn på museum og gallerier. Det er vel snart 20 år siden Tino Sehgal gjenerobret de institusjonene som utelukkende hadde vært forbeholdt billedkunst. Det nye her er at danseforestillingen foregår innenfor billedkunst-institusjonens program, men utenfor dens vegger, uten dermed å bli til et såkalt site-specific prosjekt.

Publikums «forestillingsbriller», om jeg kan kalle det det, blir ikke automatisk tatt av fordi om forestillingen foregår på et alternativt spillested.

Island Express har i etterkant også vært vist i Oslo og Bergen, men da i ulike offentlige rom og performative landskap, noe som igjen nødvendigvis må gi en annen forestillingsopplevelse. Men selv et og et halvt år senere er det denne forestillingsopplevelsen som sitter igjen i minnet mitt; som etset inn med klassisk Technicolor klarhet. Det skal vi komme nærmere tilbake til, men først går vi litt videre rundt Mosvatnet, åpner sansene og tar inn dette:

Store deler av forestillingen foregikk nede i krattet mellom Mosvatnet

Foto: Marie von Krogh.

“ Vi løper fra sted til sted

og gangveien nedenfor Stavanger Kunstmuseum. Den beveget seg etter hvert over gangveien og opp på plenen, der publikum satt i gressbakken og på trappa opp til museet.

Publikum ble derfra vitne til et sjangeroverskridende danse-kunstprosjekt. Selv skriver De Naive i programmet: «Vi løper fra sted til sted. Hamrer løs på stubben, tar sats og velter ut av krattet. Vi drar i tråder, sager og jekker i ukjent terreng. Jamrer i kor, flytter en stein og høytrykkspyler utsikten. Vi presser ned og bygger opp transformative installasjoner. Slipper løs kaotiske krefter og igangsetter monumentale bilder. Er forvirret, roper om hjelp. Verktøy flyter ut i lange pauser med vassing. Drømmer om synkron flash mob fantasier. Bærer på uhåntbare materialer. Tar på stiletter og stuper uti Island Express.»

Hvis denne programteksten kan brukes som en liste over ulike momenter i Island Express som krysses av etter hvert De Naive utførte dem, så hadde hele lista måttet krysses av.

Dette var en forestilling hvor det etterpå er lettere å komme på hva som ikke var med, enn å komme på ting som var med, og det opplevdes som om alt var med. Her er noen av momentene slik jeg subjektivt husker dem fra forestillingen: Lyd. Røyk. Hvite stenger som vaier nede i krattet. Tramping frem og tilbake. Et aggregat som skrur på. Sekker som bæres gjennom høyt gress. Tau som slenges over grener. Sekker som heises opp i trær. Madrasser som flyttes. En kropp som kaster seg høyt opp i lufta og lander lydløst i bregnene. Løvblåser. Materialer som bæres bort. Et langt stykke hvitt stoff som strekkes ut. Høytrykksspyler som lager regnbue over gangveien. En stor plastpall forsøksvis brukt som en slede ned en gressbakke (illustrert med hyl og hvin.) En trio av rullende kropper som gynger frem og tilbake i perfekt unison. Fall. Suspens. Fall. Suspens. Opp i bro. Fall. Suspens. En grill settes opp og gjøres klar til bruk. Bæres bort igjen. Sement-liknende materialer legges i en haug.

Alle disse handlingene ble gjennomført med stort alvor, hvor utøvernes blikk var fokusert på arbeidet og ikke på publikum. Men med handlingene bygget de heller ikke noe eller forsøkte å gi bevegelsene noen mening utover seg selv. Dette kan virke enkelt, men i en forestillingskontekst hvor et publikum gransker hver minste gest etter mening, så er det å unngå en oppbygning eller en meningsbærende dramaturgi, et kunststykke i seg selv. Samtidig som arbeidet var tilsynelatende uten oppbygning, en tydelig dramaturgi eller en rød tråd, så var det noe innforstått eller selvforklarende over utførelsen av handlingene. De ble gjennomført uten unnskyldning, men ikke uten humor eller en sans for det absurde.

De Naive stod kun for en tredjedel av forestillingen. Hvordan? Jo, for i tillegg til disse handlingene så bidro tilfeldig forbipasserende som gikk tur, jogget eller ruslet rundt Mosvatnet til opplevelsen, og la til ytterligere en dimensjon til forestillingen.

Disse ble ufrivillige statister i Island Express. F.eks. de to tenåringsjentene som stoppet opp på siden av gressplenen og ble stående bak et monument for å se på forestillingen. En mamma som jogget uberørt gjennom forestillingen iført sort tights, rosa anorakk og hvite hodetelefoner, med en kaffe latte i den ene hånden og dyttende på en barnevogn med den andre. Av og til gled de sømløst gjennom forestillingen. Av og til krasjet de forestillingen med sin selvbevissthet og spøkefulle tilstedeværelse.

Morsomst var vel kanskje de som forsøkte å passere uten å bli sett, enten ved å gjøre seg usynlige, ved å gå sidelengs eller i store buer ut på plenen for å slippe unna. Et eksempel på dette var det middelaldrende paret som forsøkte å unngå å bli våte ved å gå rundt vannspruten da De Naive laget en regnbue over gangveien med en høytrykkspylers. I stedet for å unngå oppmerksomhet, endte de opp midt inne i en heftig dansesekvens som utspilte seg i gressbakken mellom museet og gangveien, og på den måten tiltrakk de seg heller mer av publikums oppmerksomhet. Slik var de med å skape de mest spenningsfylte kontrastene til De Naives skeive og lekende dansekunst.

I forordet til boka *The Undercommons, Fugitive planning & Black study* av Stefano Harney & Fred Moten, skriver Jack Halberstam om «The Wild Beyond», eller «Den Ville Hinside».

Hen skriver; *Moten og Harney ønsker å rette vår oppmerksomhet mot et annet sted, et vilt sted som, ikke bare er et overflødig sted som grenser opp mot, og dermed er utelatt fra, virkelighetens grenser og andre regulerte soner i den dannede sivilisasjonen; men heller som et vilt sted som fortløpende produserer sin egen uregulerte villskap.*

Sonen som vi entrer inn i her gjennom Moten og Harney er pågående og eksisterer i nåtid, og, slik Harney sier det; et slikt krav er allerede blitt fremsatt, og samtidig blitt oppfylt i hevdelsen av det.

Jeg opplever at De Naive forsøker, og lykkes, i å hevde et slikt sted, en vill sone der nede i krattet mellom

Stavanger Kunstmuseum og Mosvatnet, om så kun for en times tid. Tiden opphører. Fiksjonen og virkeligheten blandes. Slik jeg ser det, så utspilte forestillingen seg samtidig i tre ulike virkelighetslag: I utøvernes dansekunstneriske virkelighet, i de tilfeldig forbigående turgåerne og joggernes virkelighet, og i publikums sin opplevelse; vår forestillingsvirkelighet idet de ulike lagene av virkelighet berører hverandre. Ingen av disse lagene av virkelighet er selvstendige, så for å få et helhetlig inntrykk, må de sees i forhold til hverandre. Det er her vil jeg si at De Naive setter handling bak sine ord fra programteksten. Der skriver de at «Deres praksis beveger seg i et sjangeroverskridende landskap som utfordrer etablerte plattformer og strukturer for hvordan å skape og oppleve kunst.» I denne utfordringen av etablerte plattformer og strukturer oppstår det et annet sted, et mulig sted, et villere sted, slik Halberstam foreslår.

Videre skriver de at: «De Naive er også et demokratisk og sosialt prosjekt som ønsker å gjøre scenekunst tilgjengelig for allmenheten gjennom aktiv bruk av offentlige rom som performative landskap.» Jeg synes det er interessant når kunstnerne bak et verk blottstiller sine verdier og sitt verdenssyn. De Naive arbeider horisontalt dvs. at alle kunstnerne i samarbeidet er likeverdige, inkludert musikken, rekvisitter, kostymer og scenografi, noe som igjen er sporbart i forestillingen. Musikken i Island Express er skrevet av den Bergensbaserte låtskriveren og produsenten Vilde Tuv, og De Naive har

samarbeidet med den transdisiplinære kunstneren Karoline Bakken Lund som stod for rekvisitter/scenografi i form av funne objekter og tekstiler. Dette viser hvor tett etikk og estetikk henger sammen.

Det er også her det performative i forestillingen finner sted. Det er her, i dette forhandlingsrommet mellom de ulike virkelighetene at dansekunstens affekt fritt kan bevege seg fra dansernes kropp, gli over plenen, inn i publikums sanseapparat, for til slutt å ferdigstilles i deres forestillingsevne. Ved at danserne kaster sine kropp direkte inn i forhandlingen om hvilken verdi dansekunst har eller kan ha i samfunnet, og prøver ut dens holdbarhet i møte med tilfeldig forbigående og et kritisk publikum. Og det rekker og det holder. Dansekunst er robust. De Naive er robuste. De Naive lykkes i å skape en performativ og sjangeroverskridende kunstopplevelse. Med Island Express har De Naive lykkes i å la fiksjonen slå virkeligheten av og på, for så, gjennom å gli inn og ut av den, bli en del av den, om så kun for et sekund eller en liten time, godt hjulpet av tilfeldig forbigående statister og publikums forestillingsevne, som bidro til at forestillingen tidvis overvant virkeligheten der i skråningen ved Mosvatnet. Når forestillingen var over og publikum var dratt hjem, så fortsatte tilfeldige statister å gå, å jogge og å rusle i virkelighetens forestilling rundt Mosvatnet igjen. Men de som overvar Island Express vil aldri kunne gå forbi Stavanger Kunstmuseum uten å tenke over «den ville hinside» i krattet nede ved Mosvatnet. Heldigvis.

Foto: Marie von Krogh.